

Fællesskabets principielle politiske karakter, der i de foregående kapitler om tiltrædelsen er belyst ud fra deres forskellige aspekter, kan heller ikke lades ude af betragtning ved en associering.

88. Især efter at den britiske ansøgning om optagelse blev fremsat, er der i nogle europæiske lande kommet en diskussion i gang om, hvorvidt de — dersom de ikke vil indtræde i Fællesskabet — skulle associere sig med Fællesskabet. I mange af disse lande bliver Fællesskabet fremstillet som en rent økonomisk sammenslutning, som man kan afslutte en associeringsaftale med uden derved at træffe nogen politiske beslutninger.

En sådan argumentation bygger på fuldkommen falske forudsætninger. Alt for ofte betragter man i denne forbindelse kun sit eget lands stilling og tager som eneste udgangspunkt de formodede eller virkelige ulemper, som ville kunne opstå for landets egen handel ved antagelsen af Fællesskabets fælles toldtarif. For at undgå disse ulemper vil man gerne træffe et eller andet arrangement med Fællesskabet og derved om muligt undgå alle politiske konsekvenser inklusive CEE-traktatens bestemmelser om den økonomiske union.

89. Det nærliggende spørgsmål, om Fællesskabet på sin side er interesseret i associering, og hvorvidt det vil kunne imødekomme de lande, der ønsker associering, uden at det derved mister sin egenart og dynamiske kraft, skænker man næppe en tanke.

Udgangspunktet for enhver undersøgelse må være en klar erkendelse af, at der ikke eksisterer nogen ret til en associering med Fællesskabet. Hvis tredjelande føler sig generet af Fællesskabet i deres handelsforbindelser, og i særdeleshed af Fællesskabets ydre toldtarif, står den mulighed dem altid åben at lade denne trussel underkaste en prøvelse i GATT. Alle yderligere spørgsmål om det ønskværdige i en udvidelse af handelsforbindelserne i Europa og om oprettelse af overenskomster, der kunne tjene dette formål, vil kunne løses ved en gensidig aftale, hvorved der — som ved alle sådanne overenskomster — må bevares balance mellem fordele og forpligtelser.

90. Spørgsmålet om associering af et tredjeland med Fællesskabet må derfor af

alle parter behandles køligt og sagligt og bør ikke gå ud fra et formodet krav på at blive associeret. Den snævrere forbindelse med Fællesskabet medfører betydelige fordele for et tredjeland, og opnåelsen af disse fordele er som regel det, der ansporer til at indlede forhandlinger om en associeringsaftale. Ingen kan forvente, at de medlemslande, der har købt sig Fællesskabets fordele med en række indskrænkninger i deres nationale handlefrihed og med forpligtelsen til aktiv medvirken ved udformningen af en fælles politik på vigtige områder, uden videre skal være rede til at indrømme tredjelande, der på deres side ikke ønsker at påtage sig disse indskrænkninger og forpligtelser, fordelene ved fællesmarkedet uden at opnå nogen modydelse. En sådan forventning ville være urealistisk.

91. Det må altså forlanges, at enhver associering medfører ligevægt mellem fordele og forpligtelser for begge parter.

Da en associering ikke omfatter alle traktatens dele, består der den fare, at lande, der ønsker associering, kun interesserer sig for de dele af traktaten, som medfører fordele for dem. Dette må under alle omstændigheder undgås. Indgåelse af en associeringsaftale med Fællesskabet betyder ikke, at et land får mulighed for at pille rosinerne ud af kagen. Også en associering bør udgøre et afrundet hele, hvis enkelte dele griber harmonisk ind i hinanden, også selv om de ikke omfatter det fulde indhold af hele traktaten. Dette gælder fremfor alt de industrilande, som af politiske eller økonomiske årsager ikke har til hensigt at tilslutte sig Fællesskabet, selv om forudsætningerne for et sådant skridt er til stede hos disse lande. For så vidt angår de økonomisk svage lande, der i praksis kan rubriceres som udviklingslande, vil der imidlertid kunne afviges fra dette princip om en ligelig fordeling af fordele og byrder.

92. Hvorledes man kan finde frem til en sådan ligevægt, må til enhver tid konstateres gennem forhandlinger. Utvivlsomt ville det f.eks. ikke være tilstrækkeligt at indgå en associering i form af en toldunion med et industriland og i øvrigt ikke tage hensyn til alle de øvrige bestemmelser i CEE-traktaten. Følgen ville være, at det pågældende land ville have fri adgang til fællesmarkedet uden at være underkastet nogen tvang med